

Nyhetsbrev oktober /november 2019

Välkommen till ett nyhetsbrev som innehåller korta nyheter, råd och tips om social hållbarhet, jämställdhet, mångfald och inkludering.

- Du hittar de gamla breven på <http://euroquality.se/nyhetsbrev-2/>
- Om du vill att fler ska få nyhetsbrevet, har bytt adress eller vill avbeställa, hör av dig till info@euroquality.se

”Håll i håll ut”

(apropå hur man lyckas med jämställdhet)

”Det är obegripligt och rätt diskriminerande”

Kumiko Nemoto, sociologiprofessor vid Kyotos universitet, kommenterar uppgifterna att många arbetsgivare i Japan förbjuder sina kvinnliga anställda att bära glasögon på jobbet. Bland annat hänvisar flera butikskedjor till att det ger ett kallt intryck gentemot kunderna. Uppgifterna har lett till ett ramaskri i sociala medier över sexism och utdaterade klädkoder på jobbet. (DI)

25 mest populära arbetsgivarna bland juridikstudenterna

1. Mannheimer Swartling
2. Åklagarmyndigheten
3. Utrikesdepartementet
4. Polisen
5. FN
6. Domstolsväsendet, domarbana
7. Domstolsväsendet
8. Regeringskansliet
9. Säpo
10. EU-domstolen
11. Vinge
12. Familjens Jurist
13. EU-kommissionen
14. Google
15. Setterwalls Advokatbyrå
16. Brottsoffermyndigheten
17. Ekobrottsmyndigheten
18. Roschier Advokatbyrå
19. Skatteverket
20. Amnesty International
21. Migrationsverket
22. Centrum för Rättvisa
23. Kriminalvården
24. Lindahl
25. Cederquist

Källa: Företagsbarometern 2019, Universeum

Apple kreditkort utreds för könsdiskriminering

En utredning har inletts mot den amerikanska investeringsbanken Goldman Sachs efter anklagelser om könsdiskriminering vid kreditbedömningen för Apples nya kreditkort.

I en serie inlägg på Twitter har en programmerare kritiserat att han och hans hustru fått olika kreditgränser för sina kort, som utvecklats av Goldman Sachs. Han har fått 20 gånger högre kreditbegränsning än hans fru, även om hon har bättre kreditvärdighet enligt deras gemensamma självdeklaration.

Delstaten New Yorks tillsynsmyndighet för finansiella tjänster bekräftar att en utredning har inletts för att granska om algoritmerna som används vid kreditvärderingen är diskriminerande.

Apple-kortet, som bland annat kan användas för att köpa rabatterade Appleprodukter, lanserades i augusti och är Goldman Sachs första kreditkort. (TT)

<https://www.svd.se/apple-kreditkort-utreds-for-konsdiskriminering>

Orättvisor driver protester

Det politiska och ekonomiska läget i Sydamerika är bräckligare än på mycket länge. Land efter land skakas av våldsamma demonstrationer och politiska konvulsioner. Huvudanledningar är den ekonomiska ojämlikheten och den bristande samhällsservicen i regionen, menar bedömare. (di.se)

Män väljer män till jobbintervjuer

Gymnasielärare, revisorer och kockar. Det är tre exempel på yrkesgrupper där det finns lika många män och kvinnor. Men en ny studie visar att manliga rekryterare, inom könsbalanserade yrken, oftare kallar andra män på arbetsintervju.

Målet med en rekrytering är att arbetsplatsen ska hitta rätt person för rätt tjänst. Det gäller oavsett kön, etnicitet eller ålder. Trots det missar företagen många gånger en bra kandidat eftersom den gallras ut för tidigt i processen. En ny studie visar att manliga rekryterare oftare kallar andra män på en arbetsintervju.

– Jag var intresserad att ta reda på om rekryterarens kön påverkar män och kvinnors chanser att få komma på en intervju, säger doktoranden Anni

Erlandsson, vid Institutet för social forskning på Stockholms universitet, som har gjort undersökningen. Fiktiva arbetsansökningar skickades in till 1.634 riktiga jobbannonser. Jobben var allt från lågkvalificerade till högkvalificerade. Bland annat sökte arbetsplatserna en butiks kassör, dataingenjör, förskolelärare, gymnasielärare eller sjuksköterska.

Gemensamt för arbetsansökningarna var att alla sökande var 31 år. Dessutom hade de samma utbildning och kompetens. Den enda skillnaden mellan de fiktiva individerna var att den ena var en man medan den andra var en kvinna.

Resultatet var att manliga rekryterare föredrog att kalla andra män på en arbetsintervju - inom yrken som redan har en könsfördelning på minst 40 respektive 60 procent.

I studien handlade det om yrken som gymnasielärare, revisorer och kockar. I den sistnämnda yrkeskåren är 52 procent kvinnor och 48 procent män, enligt statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) och deras senaste yrkesregister från 2017.

En teori om varför män gynnar andra män i rekryteringsprocessen är som rapporten är att de föredrar att arbeta med andra män. En annan är att kvinnliga medarbetare antas vara mindre engagerade i sitt arbete när de skaffar barn. Rapporten beskriver det som ”moderskapsstraffet”.

– Det är vanligt att vi kopplar ihop 31-åriga kvinnor med moderskapet. Chansen är stor att rekryteraren antar att kvinnorna har barn eller kommer att skaffa barn. Det är i sin tur förknippat med föräldraledighet och att stanna hemma med sjuka barn, säger Anni Erlandsson. I dag tar mammor ut den större delen av föräldraledigheten. Närmare 71 procent av föräldrapenningen togs ut av kvinnor under förra året. Dessutom är många hemma när barnen är sjuka.

Tidigare har forskare undersökt om det påverkar kvinnors löner och inkomster. För varje månad som pappan är föräldraledig ökar mammans framtida lön med 6,7 procent, enligt en rapport från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

Det är inte första gången fiktiva jobbansökningar används för att undersöka diskriminering. Bland annat har andra studier tittat på hur den arbetssökandes etnicitet påverkar chansen att få komma på en intervju.

I en undersökning skickades 3.000 fiktiva arbetsansökningar ut. Namnen var antingen klassiskt svenskt eller härstammade från Afrika och Mellanöstern. 30 procent av personerna med svenskt namn kallades på en intervju. Samma siffra bland arbetssökande med utländska namn var 20 procent.

För att förstå varför män gynnar andra män, inom vissa rekryteringsprocesser, behöver forskare göra fler undersökningar.

– Härnäst behöver vi ta reda på varför diskrimineringen sker. Det vore intressant att hitta svaret, säger Anni Erlandsson.

<https://www.dn.se/ekonomi/man-kallar-hellre-man-pa-jobbintervju/>

Sverige och Danmark valde helt olika utgångspunkter för #metoo

Mediebevakningen kring #Metoo såg olika ut i Sverige jämfört med Danmark, det visar en ny undersökning från Göteborgs universitet. I Sverige lyftes ämnet ofta på nyhetsplats – medan de danska medierna framförallt skrev om det på kultur- och debattsidorna.

Efter avslöjanden om sexuella övergrepp, och inte minst dess utbredning i Hollywood, fick hösten 2017 hashtagen #Metoo också fäste i Sverige och Danmark.

Men hur medier tog sig an och beskrev ämnet skiljde sig markant åt, visar en ny undersökning från Göteborgs universitet. #Metoo fick ungefär fyra gånger så mycket utrymme i de största svenska tidningarna jämfört med de danska. I Sverige lyftes ämnet ofta på nyhetsplats. Medan de danska medierna framförallt skrev om det på kultur- och debattsidorna. Undersökningen visar också att i synnerhet danska manliga journalister var kritiska mot Metoo-rörelsen.

– I Danmark presenterades #MeToo som något man kan ha olika attityder till, inte som ett strukturellt problem som kräver svar från danska politiker eller ändrad lagstiftning. Det faktum att #MeToo behandlades som ett debattämne innebar att praktiskt taget inga danska politiker kommenterade frågan under perioden, säger forskaren Jannie Møller Hartley, som tillsammans med Tina Askanius genomfört undersökningen, i ett pressmeddelande.

Läs också masteravhandling, Utvecklingen av anmälda sexualbrott i ljuset av MeToo, Stockholms universitet, 2019

https://www.criminology.su.se/polopoly_fs/1.443305.1561471027!/menu/standard/file/Egelstr%C3%B6m%20Sandra.pdf

Köp av sexuella tjänster utreds

Regeringen har beslutat om en ny utredning om prostitution.

– Det handlar dels om barn och unga som utnyttjas, dels om en kartläggning av prostitutionen i hela landet, säger Mikael Thörn, som leder utredningen på Jämställdhetsmyndigheten.

Regeringen har beslutat om nya uppdrag med särskilt fokus på att skydda barn och unga. Syftet med insatserna är att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel, inklusive att minska efterfrågan av köp av sexuella tjänster. Uppdraget ska pågå under hela 2020.

– Barn är särskilt sårbara för att bli utnyttjade på olika sätt, bland annat på grund av sin beroendeställning gentemot vuxna. Barn och unga som är medföljande till vuxna som utnyttjas i prostitution eller människohandel är också en utsatt grupp, säger Mikael Thörn.

I det nya uppdraget ska lokala och regionala stödinsatser som rör barn och unga som utnyttjats granskas.

Den senaste kartläggningen av prostitutionen genomfördes för fem år sedan. Insatserna har fortsatt under våren 2019 då delrapporten Barnuppdraget lämnades in, vilken underströk behovet.

– Nu får vi chansen att jobba vidare med frågorna efter en tydlig myndighetsgemensam strategi och operativ samordning som är avgörande för tidig upptäckt och stöd, säger Mikael Thörn.

Frågeställningarna är flera:

- Vilka köper och säljer sexuella tjänster?
- Vilka arenor används?
- Vilka mönster finns?

Utöver det ska utredningen kartlägga hur omfattande prostitutionen är i Sverige. Den senaste kartläggningen av prostitutionen genomfördes för fem år sedan. Då konstaterades bland annat att gatuprostitutionen halverats. Sedan dess kan den tekniska utvecklingen och andra faktorer ytterligare ha bidragit till stora förändringar.

– Internets betydelse blir intressant att följa upp. Det finns bland annat nya företeelser som ”sugardejting” (sexuellt möte mellan äldre och yngre part), säger Mikael Thörn. Läs mer på Jämys hemsida.

<https://www.svd.se/fokus-pa-barn-nar-sexhandeln-ska-utredas>
<https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/nyhet/sexkopslagen-fran-kontroversiell-lag-till-internationell-modell>

Mobbningen ökar i skolan

Visar SCB:s uppföljning av Agenda 2030. Hos både flickor och pojkar i åldrarna 11,13,15 år ökar andelen som blivit mobbade. Förläsåret 2013/14 svarade 12,6% a de blivit mobbade någon gång eller oftare de senaste månaderna. Motsvarande andelläsåret 2017/18 var 19,4%. Även psykosomatisk besvär har ökat. Andelen som lider av detta är högst bland 15 åriga flickor. Agenda 2030 finns flera mål som berör barn och unga. SCB kan konstatera att Sverige visar upp såväl positiva som negativa trender inom dessa områden.

– Å ena sidan verkar skolresultaten gå i rätt riktning och det är färre unga som varken arbetar eller studerar. Å andra sidan tycks skolegregationen öka och barn känner sig mer otrygga. Fler blir mobbade, säger Sara Frankl, Agenda 2030-sakkunnig på SCB.

Antalet elever har ökat kraftigt sedan 2011 – men andelen förskollärare och lärare med pedagogisk högskoleexamen och legitimation och behörighet minskar generellt. Samtidigt stiger svenska elevers kunskapsnivå. Resultaten från 2015 visar att kunskapsresultaten i framför allt läsförståelse och matematik har förbättrats. Men det är fortsatt stora skillnader mellan grupper i befolkningen. Socioekonomisk bakgrund har fått en större betydelse för elevernas betygsresultat sedan slutet av 00-talet och lett till att skolegregationen har ökat. <https://www.scb.se/om-scb/nyheter-och-pressmeddelanden/mobbningen-okar-och-fler-mar-daligt-i-skolan/>

Kommuner köper ut personal

Kommuner köper ut personalen och på fem år har svenska kommuner lagt 1,4 miljarder kronor på att köpa ut personal visar en granskning som P4 Örebro gjort. Enkäter har skickats till Sveriges 290 kommuner och 198 har svarat. Totalt handlar det om 7.000 personer varav 900 chefer. I många fall handlar det om personal som varit sjukskrivna och inte kunnat gå tillbaka till sina jobb. (TT)

Arbetsmiljön viktigast när unga akademiker söker jobb

De viktigaste faktorerna när unga söker jobb:

1. Trevliga kollegor och bra arbetsmiljö 62%
2. Bra lön och förmåner 55%
3. Intressanta och utmanande arbetsuppgifter 55%
4. Bra chef och ledarskap 52%
5. Goda utvecklingsmöjligheter 47%
6. Trygg anställning 37%

Källa: Academic Work

Risken är att rasism och sexism cementeras - av AI

Rasprofilering i samhället är bara en risk med bieffekterna av partiska algoritmer. Mångfalden hos de ingenjörer som utvecklar AI-system blir därför fundamental under de kommande åren. Det säger Amy Loutfi, professor i informationsteknologi vid Örebro universitet

Rekommendationer av manliga arbetssökande i stället för kvinnliga, rasprofilering i rättssystemet och sökmotorresultat som påverkar valutfall. Det är bara några potentiella bieffekter av partiska algoritmer.

Att artificiell intelligens (AI) är en naturligt integrerad del av såväl vår vardag som industrin och näringslivet om tio år är oundvikligt. Gränsen mellan AI och människa kommer att vara så hårfin att det blir svårt att veta var den går.

AI kan bli ett vapen för den som vill missbruka det

Det ställer krav på ett helt annat och betydligt mer kritiskt förhållningssätt till hur algoritmer och system programmeras. AI är ett verktyg, och ett verktyg kan bli ett vapen för den som vill missbruka det. Ett exempel som blir högaktuellt under 2020-talet är hur partiska algoritmer kan kränka vissa grupper genom ansiktsgenkänning, i allt från övervakningskameror till drönare som används i väpnade konflikter.

Implementeringen av AI i samhället kommer att kräva att politikerna och medborgarna granskar vilka värderingar vi egentligen vill leva efter. Vilket samhälle vill vi leva i, och vilka befogenheter över den här tekniken vill vi ge de som sitter vid makten? Det är frågor vi måste hitta svar på.

Under nästa decennium blir mångfalden hos de ingenjörer som utvecklar AI-system fundamental. Det gäller allt från kön och etnicitet till värderingar.

Annars finns en risk att till exempel rasism och sexism omedvetet cementeras i algoritmerna.

Fortsätter representationen vara lika homogen som i dag bland AI-ingenjörer är faran att lösningar utvecklas som endast passar vissa samhällsgrupper, och som bara ett fåtal vill ha. Det behövs människor med olika bakgrund, som utvecklar ett smörgåsbord av lösningar som tillfredsställer behov hos hela befolkningen.

Annars tappar vi bort möjligheten för tekniken att verkligen göra det som är den är tänkt för – att förbättra vår vardag och röra oss framåt.

<https://www.svd.se/ai-riskerar-att-cementera-rasism-och-sexism>

Kvinnor bör vara med i fredsförhandlingarna

Utrikesminister Ann Linde besöker 27-29 oktober New York för att delta i FN:s säkerhetsråds årliga debatt om resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Resolution 1325 antogs år 2000 av FN:s säkerhetsråd. Det var första gången som medlemsstaterna agerade för att införa ett övergripande jämställdhetsperspektiv i FN:s fredsarbete. Temat för årets debatt tar fasta på att det nästa år var 20 år sedan som resolutionen antogs och fokuserar på vikten av konkret genomförande av åtaganden.

Vid sidan av mötet i säkerhetsrådet kommer utrikesministern bland annat att delta i ett möte som arrangeras tillsammans med UN Women och civilsamhällesorganisationer som arbetar med kvinnor, fred och säkerhet. Därutöver kommer utrikesministern att föra samtal med FN:s generalsekreterare Antonio Guterres.

- Vi ser just nu hur krafter i världen vill begränsa kvinnors rätt att bestämma över sina liv och sina kroppar. Vi tolererar inte en sådan utveckling, utan gör allt vi kan för att stå upp för jämställdhet och mänskliga rättigheter säger Ann Linde.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/10/ann-linde-deltar-i-fn-motet-om-kvinnor-fred-och-sakerhet/>

Läs mer:

ANALYS | Thomas Ruttig, Afghanistan Analysts Network, analyserar det nationella samrådsmöte (ejma) som hölls i Kabul i slutet av februari och slår fast att man inte lyckas leva upp till förväntningarna. Analysen av mötet visar att det är svårt för kvinnor från landsbygden att göra sina röster hörda, och på en statlig toppstyrning.

Ejman levde inte upp till förväntningarna om att garantera afghanska kvinnor ett meningsfullt deltagande i förberedelserna för inkluderande fredssamtal. Hittills

har de afghanska kvinnorna varit underrepresenterade i alla viktiga fredsrelaterade möten och organ. Viktigt att notera är att även om kvinnor representeras i alla steg i fredsprocessen, och även om man försöker samla in kvinnors åsikter, är detta i sig inte tillräckligt för att garantera att man inte gör några kompromisser gällande kvinnors rättigheter i ett framtida fredsavtal. TEXT: Thomas Ruttig, Afghanistan Analysts Network. *Originalet, "Women and Afghan Peace Talks: Peace consensus' gathering left Afghan women without reassurance" finns på www.afghanistananalysts.org.*

Ökad produktivitet när Microsoft testade fyradagarsvecka

När Microsoft införde fyra dagarsvecka för 2.300 anställda i Japan ökade produktiviteten med 40%. Personalen var gladare, möten blev mer effektiva och elförbrukningen sjönk med nästan en fjärdedel. Sjukskrivningarna minskade med 25% och antalet utskrifter med 59%. 92% av de anställda var nöjda med den korta arbetsveckan. Andra exempel med liknande resultat är förvaltningsbolaget Perpetual Guardian i Auckland, Nya Zeeland. Se rapport från Harvard Business Review och Workforce Institute.

<https://workforceinstitute.org/wp-content/uploads/2019/05/Meet-Gen-Z-Hopeful-Anxious-Hardworking-and-Searching-for-Inspiration.pdf>

Tips:

- **Ny rapport från Lärarnas Riksförbund angående löner.**
<https://www.lr.se/opinion--debatt/undersokningar/2019/2019-10-28-larare-behover-ett-lonesystem-byggt-pa-meriter>
- **Ny rapport från Unionen, Jämställda löner 2019**, löneskillnader mellan privatanställda tjänstemän på svensk arbetsmarknad och arbetet för jämställda löner.
www.unionen.se
- **Ny bok: "av det känsligare slaget", Lukas Gottzén, Makadam, 2019**, en bok om fysiskt och sexuellt våld. Boken analyserar hur mäns våld förstås i medier, inom politiken och bland unga.
- **Och slutligen. Det finns platser kvar! Utbildningar/nätverk för dig som vill vässa dina kunskaper inom social hållbarhet, jämställdhet mångfald och inkludering. Start 3 december. Anmälan till info@euroquality.se**

Hälsningar

Från **Ann-Katrine Roth**

I utskick av nyhetsbrevet samarbetar vi med
Barbro Landell på Effektivia Management & Administration AB, 070 219 2343 www.aktivia.se